

Κυριακή 21η Φεβρουαρίου 2021

Κυριακή Τελώνου καί Φαρισαίου

(Λκ. 18, 10 – 14).

«πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δέ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται». (Λκ. 18, 14).

Ξεκινάει σήμερα κάθε ὀρθόδοξος πιστός τὸν πνευματικὸ ἀγῶνα μὲ μεγαλύτερη συναίσθηση καί φιλοτιμία, καθὼς ἀπλώνεται μπροστά του τὸ εὐλογημένο Τριῶδιο. Ἀνοίγει τὸ στάδιο τῶν ἀρετῶν καί ὅσοι θέλουν νὰ εἶναι ἀθλητές τοῦ πνεύματος καλοῦνται νὰ μποῦν σ' αὐτό, γιὰ ν' ἀρχίσουν οἱ ἀγῶνες.

Σάν πρώτο ἐφόδιο ἡ Ἐκκλησία μᾶς τροφοδοτεῖ πνευματικά μέ τήν παραβολή τοῦ Τελώνου καί τοῦ Φαρισαίου. Τό πρώτο στοιχεῖο πού μᾶς χαρίζει ὡς βοήθεια στά παλαίσματα πού ἀκολουθοῦν εἶναι ἡ ταπείνωση. Ἡ ταπείνωση ὑψώνει τόν ἄνθρωπο μέχρι τή μεγαλοσύνη τοῦ Θεοῦ καί τόν ὀδηγεῖ μέ ἀσφάλεια στό βάθρο τοῦ αἰωνίου ἐπαίνου, γιά νά παραλάβει τό χρυσό μετάλλιο τῆς σωτηρίας. Τό κεντρικό νόημα τῆς ἡμέρας μπορεῖ νά προσδιοριστεῖ στά λόγια τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι τό τελικό συμπέρασμα στήν ἱστορία πού διηγήθηκε: «πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτόν ταπεινωθήσεται, ὁ δέ ταπεινῶν ἑαυτόν ὑψωθήσεται».

Ἡ ὑψωση καί ἡ πτώση. Εἶναι δύο ἔννοιες πού τίς ἀντιλαμβάνονται διαφορετικά οἱ ἄνθρωποι καί διαφορετικά ὁ Θεός. Γιά τούς ἀνθρώπους πού κινοῦνται στήν ἄγνοια τοῦ Θεοῦ καί στήν κοσμική νοοτροπία ἡ ὑψωση ἔχει νά κάνει μέ τήν τιμή καί τήν καταξίωση. Εἶναι κάτι

ἐπιθυμητό, διότι ἀφήνει στόν ἄνθρωπο τή γλυκιά γεύση τῆς ἀνωτερότητας σέ σχέση μέ τούς διπλανούς του. Οἱ περισσότεροι χαίρονται, ὅταν αἰσθάνονται ὅτι εἶναι πιο πάνω ἀπό τούς ἄλλους σέ ὅλα τά ἐπίπεδα. Ὅταν ξέρουν πιο πολλά, ὅταν ἔχουν πιο πολλά, ὅταν τιμῶνται πιο πολύ, ὅταν ἐπηρεάζουν πιο πολλούς, ὅταν κατορθώνουν πιο πολλά, ὅταν σέ σχέση μέ τούς ἄλλους αὐτοί βρίσκονται στό πιο πολύ, τότε ἀνεβαίνουν καί στό πιο ψηλά. Αὐτό λέγεται ἔπαρση. Ἡ ἔπαρση εἶναι ἕνα πνευματικό καρκίνωμα, τό ὁποῖο ξεκινάει ἀθόρυβα καί ἐξελίσσεται χωρίς ὄρια, σέ σημείο πού μπορεῖ νά ἐπιφέρει τήν πνευματική νέκρωση. Ἡ ἔπαρση ὁδηγεῖ τόν ἄνθρωπο στήν ὕβρη, δηλαδή στήν ἐωσφορική αὐτοθεοποίηση. Στήν κατάσταση αὐτή ὁ ἄνθρωπος γκρεμίζει τό Θεό ἀπό μέσα του καί βάζει στή θέση τοῦ Θεοῦ τόν ἑαυτό του. Τότε ἡ σχέση του μέ τό Θεό εὐτελίζεται καί μετατρέπεται σέ θρησκεία, κατά τήν ὁποία κόβει καί ράβει τόν Κύριο στά δικά του μέτρα καί ἀπαιτεῖ ἀπό

τό Θεό νά γίνει ἓνας ὑπηρέτης τοῦ ἐγωισμοῦ καί τῆς ἀλαζονείας πού κυρίευσε τόν ἴδιο. Στό σημεῖο πού κορυφώνεται ὁ μυστικός ἐγωισμός καί ἡ κενοδοξία, ὅταν ὁ ἄνθρωπος φτάσει νά ἀποδίδει στόν ἑαυτό του τά κατορθώματα καί νά καυχιέται γιά τίς ἐπιδόσεις του, ὅταν τοποθετήσῃ τόν ἑαυτό του στήν κορυφή καί στό κέντρο τοῦ σύμπαντος, τότε ἔρχεται ἡ μεγάλη πτώση. Τότε γκρεμίζεται πνευματικά καί αὐτοκαταδικάζεται σέ ἀπομόνωση ἀπό τό Θεό καί ἀπό τό συνάνθρωπο. Τότε μόνον ἀπαιτεῖ. Σ' αὐτή τήν κατάσταση δέν ἀκούει, δέ συμεριρίζεται, δέ συντρέχει, δέν ἀγαπάει, δέ θυσιάζεται. Τότε συμβαίνει τό ἐξῆς εἰρωνικό: ὁ ἴδιος νά νομίζει ὅτι εἶναι ἀετός πού πετάει στόν αἰθέρα, ἐνῶ στήν πραγματικότητα εἶναι σκουλήκι πού σέρνεται στή λάσπη καί τή βρωμιά τῆς ἀποστασίας καί τῆς θεϊκῆς ἀπουσίας.

Ἡ ὕψωση, ὅμως, γιά τό Θεό εἶναι κάτι ἐντελῶς διαφορετικό. Σύμφωνα μέ τό

εὐαγγελικό μήνυμα ἢ ἀληθινὴ ὕψωση βρίσκεται
στό σημεῖο πού ὁ ἄνθρωπος συνδέεται μέ τό
Θεό. Ἡ σχέση μέ τόν Κύριο καί μόνον αὐτή
ἀνεβάζει τόν ἄνθρωπο. Ὅσο ὁ ἄνθρωπος στέκε-
ται χαμηλά ἀπέναντι στό Χριστό, ὅσο
ἐπωμίζεται τίς εὐθύνες καί τά λάθη του καί δέν
τά μεταθέτει κάπου ἄλλοῦ, ὅσο ἐξευτελίζει τόν
ἑαυτό του, χτίζοντας ταυτόχρονα τήν ἐλπίδα τοῦ
θεϊκοῦ ἐλέους, ὅσο κοιτάζει πρός τά κάτω ἀπό
ντροπή νά ἀντικρίσει τά ἄνω, ὅσο ἡ καρδιά του
συντριβεται ἀπό τήν αὐτογνωσία καί τήν
ἐπίγνωση τῆς ἐσωτερικῆς βρωμιᾶς, ὅσο κατεβαί-
νει ὡς πρόσωπο στή βίωση τῆς ἀναξιότητος, τό-
σο ἀνεβαίνει στά μάτια τοῦ Θεοῦ. Ὅσο
ἀποφεύγει ὁ ταπεινός ἄνθρωπος νά δικαιώσει
τόν ἑαυτό του, τόσο δικαιώνεται ἀπό τόν Πατέ-
ρα τοῦ ἐλέους καί Παντοκράτορα Κύριο. Ὁ
ἄνθρωπος πού ἐλεύθερα καί ἀπό ἐπίγνωση τῶν
λαθῶν ρίχνει τόν ἑαυτό του κάτω δέχεται τό χέ-
ρι τοῦ Θεοῦ στήν πλάτη του νά τόν σηκώνει καί

νά τόν ανεβάξει στήν ἀληθινή δόξα, ἡ ὁποία ἀνήκει στούς ἐνάρετους καί στούς ἀγωνιστές.

Ἀπό τήν ἄλλη ἔχουμε τήν ἔννοια τῆς πτώσης. Γιά τόν ὑψηλόφρονα καί ἐγωιστή ἡ πτώση ἔρχεται ἀπό τό Θεό. Ἔρχεται ὄχι ὡς τιμωρία ἀλλά ὡς ἀποτέλεσμα τῆς προδοσίας, τῆς ἀποφυγῆς καί τῆς ἐγκατάλειψης τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός, πού σέβεται τήν ἐλευθερία, ἀφήνει τόν ὑψηλόφρονα νά ζήσει μόνος του, ἀφοῦ μέσα του δέ χωράει κανέναν ἄλλον παρά μόνον ὁ ἑαυτός του. Αὕτη ἡ οἰκτρή ἀπομόνωση ἀποτελεῖ τήν πτώση τοῦ ἐγωιστῆ.

Γιά τόν ταπεινό, ὅμως, ἡ πτώση εἶναι κάτι πού προέρχεται ἀπό τόν ἴδιο. Μόνος του γκρεμίζει τόν ἑαυτό του. Κομματιάζει ἀκόμη καί τήν παραμικρότερη σκέψη ἔπαρσης. Τή στιγμή πού αὐτοταπεινώνεται, ἀνοίγει τήν καρδιά του στό θεϊκό ἔλεος. Ζητάει τήν ἐπίσκεψη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος βιάζεται νά ἐπισκεφτεῖ τήν ταπεινή καρδιά καί νά τήν εὐλογῆσει, διότι εἶναι γόνιμη,

άνοικτή και καρποφόρα. Ἡ επίσκεψη τοῦ Θεοῦ
στόν ταπεινό ἀποτελεῖ τή δόξα και τήν ὑψωση
τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Χριστός, καθώς κλείνει τήν ἱστορία τοῦ
Τελώνου και τοῦ Φαρισαίου, μάς λέγει τό συ-
μπέρασμα: «πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτόν ταπεινωθήσε-
ται, ὁ δέ ταπεινῶν ἑαυτόν ὑψωθήσεται». Ἐάν
ἀπό μόνοι μας ὑψώνουμε τόν ἑαυτό μας, θά
ταπεινωθοῦμε στή ζωή. Ἐάν ἀπό μόνοι μας
ταπεινωθοῦμε, θά ὑψωθοῦμε ἀπό τό Θεό. Τήν
ὑψωση και τήν πτώση μήν τά ἀντιλαμβανόμεστε
κοσμικά. Νά τά μελετήσουμε και νά τά βιώσου-
με ὅπως οἱ πατέρες μας, ὀρθόδοξα και
ἀγιοπνευματικά. Κατά τήν εὐλογημένη περίοδο
τοῦ Τριωδίου νά ταπεινωθοῦμε ἐκούσια και
ἀληθινά, γιά νά ὑψωθοῦμε ἀπό τό Χριστό μας
στή δόξα τῆς ἀγάπης, τῆς σχέσης και τῆς ἔνωσης
μαζί Του. Ἀμήν.